

A ROYAL REMEMBRANCE 19 KAMERKOOR Oktober SFORZATO

Grootse en intieme Engelse barokmuziek

Dirigent Hester Steensma-Westra
Organist Jaap Jan Steensma-Westra

Zaterdag 19 oktober 2024, 16.00 uur (inloop vanaf 15.30 uur)
Tuindorpkerk, Professor Suringarlaan 1, Utrecht
Entree €15,- inclusief drankje. Kaarten bestellen via QR-code
www.kamerkoor-sforzato.nl

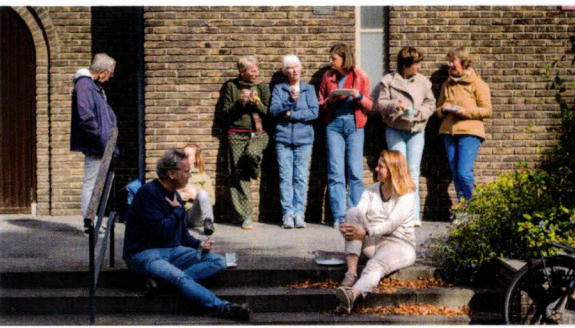

foto's Jan Willem de Zeeuw

Mien van't Sant Fonds

FENTENER VAN VLISSINGEN FONDS SHV

Programma

Lord, let me know mine end *Maurice Greene (1696-1755)*
Koor + organist,
Duet door Marjolijn Delver (alt) en Corinne Groenendijk (sopraan)

Sentences for the Burial of the Dead *Thomas Morley (1557-1602)*
 1. I am the resurrection and the life

Funeral Music of Queen Mary *Henry Purcell (1659-1695)*
 1. March (instrumentaal)
 2. Man that is born of a woman
 3. Canzona (instrumentaal)
 4. In the midst of life we are in death
 5. Canzona (instrumentaal)
 6. Thou knowest, Lord, the secrets of our hearts
 7. March (instrumentaal)

Anthem for the Funeral of Queen Caroline *Georg Friedrich Händel (1685-1759)*
 Koor en organist

1. Symphony (instrumentaal)
2. The ways of Zion do mourn
3. How are the mighty fall'n
4. She put on righteousness
5. When the ear heard her
6. How are the mighty fall'n
9. Intermezzo (instrumentaal)
10. Their bodies are buried in peace

Sentences for the Burial Service *William Croft (1678-1727)*
 1. I am the resurrection and the life
 2. I heard a voice from heaven

Dit concert wordt opgedragen aan ons koorlid Liesbeth Jager, die meer dan 20 jaar zong bij kamerkoor Sforzato, en afgelopen maart helaas is overleden.

*Je bent na afloop van het concert van harte welkom voor een drankje.
 Het eerste drankje is gratis op vertoon van je entreekaartje.*

A Royal Remembrance

In 1603 sterft de Engelse koningin Elisabeth I. Ze is dan 69 jaar oud en heeft 45 jaar bewezen dat een ongehuwde vrouw heel goed in staat is een machtig land en alle daarin wonende mannen onder de duim te houden. Thomas Morley schreef de muziek voor de bijzetting. Deze wordt voorafgegaan door een rouwstoet van de hele hofhouding en alle edelen met vlaggen en banieren. Alles is erop gericht de macht van het koningshuis en de protestantse grondvesten van de natie te tonen. Dit maakt Thomas Morley zelf niet meer mee, hij sterft in 1602.

De bescherming van het protestantse karakter van de Anglicaanse staatskerk speelt ook in 1685 een rol, als Willem van Oranje door het parlement gevraagd wordt de troon te bestijgen. Dit voorkomt dat de kerk weer rooms wordt. Zijn vrouw Mary is een ernstige en kuis vrouw, die populair is bij haar volk. Kunst en muziek bloeien op, en Henry Purcell speelt daar een belangrijke rol in. Als Mary sterft, componeert hij bij haar politiek gewichtige begrafenis zijn Funeral Music.

In de eeuw daarna zijn George I, II en III koning van Engeland. William Croft wordt de opvolger van Purcell als organist en hofcomponist. Hij componeert een Burial Service, die in 1722 voor het eerst wordt uitgevoerd bij de begrafenis van de Duke of Marlborough. Een deel daarvan is gelijk aan het stuk van Purcell. Croft wil daarmee zijn leermeester eren. Zijn koorwerk wordt bij elke uitvaart in Westminster Abbey en St. Paul's Cathedral opgevoerd, ook in 2022, bij de

uitvaart van Koningin Elisabeth II. Maurice Green volgt Croft op. Zijn bekendste werk is Lord let me know mine end. Hij wordt al snel overvleugeld door Georg Friedrich Händel, die de favoriet van George II en zijn vrouw Caroline is. Hij componeert bij elke gelegenheid iets toepasselijks. Bij Caroline's begrafenis klinkt niet alleen de rituele muziek van Croft, maar ook zijn eigen Anthem for the Funeral of Queen Caroline. Omdat Caroline's sterfbed lang en helaas akelig is, heeft Händel wel even de tijd. De tekst voor dit werk komt uit verschillende bijbelboeken en wordt groots uitgevoerd. Bij Händels eigen begrafenis klinkt wederom Crofts Burial Service.

Deze Engelse barokmuziek is zeker niet alleen maar droevig, maar ook troostend en hoopvol. Barok zingen is uitdagend omdat er veel wisselingen in dynamiek (van luid tot zacht, forte tot piano) en binding (kort of gebonden, staccato of legato). Sommige passages zijn homofoon (de koorleden zingen op hetzelfde moment dezelfde tekst, noot tegen noot), andere polyfoon (de koorleden wisselen elkaar af en zingen door elkaar heen en hebben een op zichzelf staande partij). Het is dus uitdagende muziek voor Sforzato, onder leiding van dirigent Hester Steensma-Westra en onder begeleiding van organist Jaap Jan Steensma-Westra. Hij bespeelt het beroemde Ruprechtorgel (1713) in de Tuindorpkerk. Hij zal zelf ook instrumentale intermezzi spelen. Wij wensen u veel luisterplezier.
Diederik van Werven, voorzitter.
Hester Steensma-Westra, dirigent.

Hester Steensma-Westra, dirigent

Hester Steensma-Westra is al van jongs af aan bezig met muziek. Op haar zevende leerde ze van blad te zingen bij de Koorschool Noord-Nederland. Daarna volgden pianolessen en koorervaring bij de Roden Girl Choristers, het Roden Händel Chorus en kamerkoor Cantatrix. De passie voor muziek leidde tot een studie hoofdvak Koördirectie aan het Utrechts Conservatorium, bij hoofdvakdocent Rob Vermeulen. Hester behaalde haar Master of Music na een concert in de Grote of Barbarakerk in Culemborg, waarin ze met het Kathedrale Koor Utrecht de Missa Omnium Sanctorum uitvoerde van Jan Dismas Zelenka. Hesters scriptie ging over het uitvoeren van mensuraal genoteerde muziek in de praktijk van de koordirigent.

Momenteel dirigeert Hester twee koren: kamerkoor Sforzato (Utrecht) en het Kathedrale Koor Utrecht. Voor laatstgenoemd koor repeteert Hester vier keer in de week met de basisschoolkinderen van de Kathedrale Koorschool. Naast het werk als koordirigent is Hester solozangeres en ze geeft muziekles als privé-docent: zang, solfège (gehoortraining) en muziektheorie.

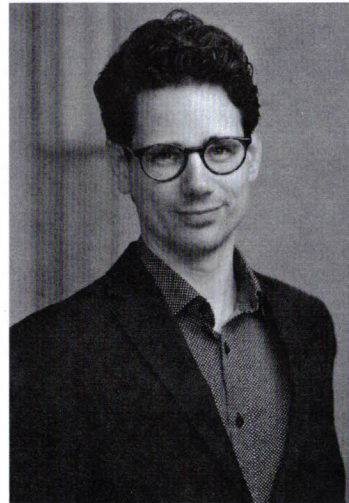
Hester is een echte verbinder. Ze krijgt een kick van samenwerken en ze houdt ervan (groepen) mensen beter te leren luisteren en beter te leren zingen.

Hester Steensma-Westra is vanaf april 2022 dirigent van Kamerkoor Sforzato. Haar doel is om magische muzikale momenten te creëren. Door niet alleen het koor de noten te laten zingen in een heldere klank, maar door de zangers ook teksten te laten begrijpen en stukken in hun (historische) context te plaatsen.

Jaap Jan Steensma-Westra, organist

Jaap Jan Steensma-Westra is musicoloog en organist. Als organist is hij verbonden aan de Universiteit Utrecht, de Utrechtse Pieterskerk en de Torenpleinkerk in Vleuten. Daarnaast speelt hij regelmatig orgel en klavecimbel in vocale en/of instrumentale concerten. Bij continuo-werk kan hij eigen instrumenten meenemen. Jaap Jan is een veelgevraagd bestuurder en adviseur op de terreinen muziek en erfgoed. Als orgeldeskundige heeft Jaap Jan een adviesbureau met collega Peter van Dijk. Projecten vinden plaats door het hele land, van Zeeuws-Vlaanderen tot Zeerijp. Voor de Protestantse Gemeente Utrecht plant en monitort hij de instandhouding van de veelal monumentale orgels. Tenslotte werkt hij samen met de Commissie Orgelzaken van VKB Kerkrentmeesters.

Jaap Jan houdt van het doen van onderzoek en hij deelt zijn kennis met passie. Voor dit concert bespeelt hij het historische Ruprechtorgel uit de tijd van

Purcell, dat in een historische stemming staat en een andere aanpak vraagt dan als het orgel 'modern' zou klinken. Tijdens de repetities deelde hij zijn kennis met de koorleden die nu met andere oren naar het instrument luisteren.

Utrechts kamerkoor Sforzato

Kamerkoor Sforzato bestaat in 2025 veertig jaar en bracht al vele interessante concerten en projecten.

Sopranen:

Jacqueline van den Berg, Ilse Gerlagh-Dik, Corinne Groenendijk, Ellis van Kessel, Herma Koops, Hedy van der Linden, Dieneke Naeyé, Afra Schipper, Lili Wolfs

Alten:

Gusta Boland, Marjolijn Delver, Corien van Deventer, Toos Kirpensteijn, Bernadette de Zeeuw

Tenoren:

Jan ter Elst, Nora de Groen, Jeroen Heuts, Hendrik Quint, Henk van de Wiel

Bassen:

Sibe Doosje, Fokko Ebbens, Timo Gerlagh, Jan Olsthoorn, Diederik van Werven, Jan Willem de Zeeuw

<https://www.kamerkoor-sforzato.nl>

Liedteksten

De teksten van onderstaande liederen zijn afkomstig uit het 'Book of Common Prayer', het handboek voor de liturgie dat in de kerkdiensten van de Anglicaanse kerk wordt gebruikt. In dit boek uit 1548 staan gebeden en teksten en modellen voor de verschillende liturgische handelingen.

Lord, let me know mine end

Maurice Greene (1696-1755)

[Tekst: Psalm 39 uit *The Book of Common Prayer*]

(koor)

Lord, let me know mine end, and the
number of my days,
That I may be certified how long I have
to live.
Behold, behold, thou hast made my
days as it were a span long:
And mine age is ev'n as nothing in
respect of Thee,
And verily ev'ry man living is alto-
gether vanity,

(duet)

For man walketh in a vain shadow,
And disquieteth himself in vain,
He heapeth up riches, and cannot tell
who shall gather them.

(koor)

And now, Lord, what is my hope?
Truly my hope is even in Thee.
Hear my pray'r, O Lord
And with Thine ears consider my
calling,
Hold not thy peace at my tears
O spare me a little, that I may recover
my strength before I go hence
And be no more seen.

(Duet door Marjolijn Delver, alt en Corinne Groenendijk, sopraan.)

(koor)

Heer, laat mij mijn einde kennen en het
aantal van mijn dagen
Opdat ik zeker weet hoe lang ik nog
zal leven.
Want zie, U bepaalt mijn dagen tot een
tijdspanne;
Wat U betreft is zelfs mijn levensduur
niets,
En waarlijk, iedere levende mens is
volkomen ijdel,

(duet)

Want de mens wandelt in een valse
schaduw. En verontrust zichzelf tever-
geefs, Hij stapelt rijkdommen op en
weet niet wie er mee heen gaat.

(koor)

En nu, Heer, wat mag ik nog hopen?
Waarlijk mijn hoop is slechts op U.
Hoor mijn gebed, O Heer
En versta met Uw oren mijn roepen,
Blijf niet onbewogen bij mijn tranen!
O ontzie mij enigszins, dat ik mijn
kracht hervind eer ik heenga
En niet meer gezien zal worden.

Sentences for the Burial of the Dead

Thomas Morley (1557-1602)

I am the resurrection and the life,
saith the Lord:

He that believeth in me, yea,
Though he were dead, yet shall he live:
And whosoever liveth and believeth in
me

He shall never die. [Johannes 11: 25-26]

I know that my Redeemer liveth
And that I shall rise, shall rise
Out of the earth in the last day,
And shall be covered again with my
skin:

And shall see God in my flesh, yea,
And I myself shall behold him, not with
other

But with these same eyes. [Job, 19:25-27]

We brought nothing into this world,
Neither may we carry anything out of
this world. [I Timotheüs, 6:7/ brief Paulus]

The Lord giveth and the Lord taketh
away,

E'en as it pleaseth the Lord,

So cometh things to pass:

Blessed be the name of the Lord. [Job, 1:1]

Ik ben de opstanding en het leven,
zei de Heer;

Wie in mij gelooft, jawel,
Zal leven, ook al is hij gestorven,
En eenieder die leeft en in mij gelooft,
Zal in eeuwigheid niet sterven.

Ik weet dat mijn Verlosser leeft
En dat ik zal opstaan uit de aarde
Op de jongste dag.

En dat ik weer omhuld zal zijn met mijn
huid

En Gods werk zal zien in mijn vlees
En dat ik zelf hem zal aanschouwen,
jawel,

Niet met andere, maar met mijn eigen
ogen.

Wij hebben niets in de wereld gebracht
En kunnen daar ook niets uit meene-
men.

De Heer geeft en de Heer neemt, zo het
Hem goeddunkt.

Zo gaan de dingen.

Gezegend zij de naam van de Heer.

Funeral Music of Queen Mary

Henry Purcell (1659-1695)

Sforzato zingt uit deze compositie Sentence II, IV en VI.

II. Man that is Born of a Woman

Man that is born of a woman
Hath but a short time to live, and is full
of misery.

He cometh up, and is cut down like a
flower;

He fleeth as it were a shadow,
And ne'er continueth in one stay.

[Job, 14: 1 en 2]

IV. In the Midst of Life

In the midst of life we are in death;
Of whom may we seek for succour, but
of Thee, O Lord,
Who for our sins art justly displeased?
Yet, O Lord God most holy, O Lord most
mighty,
O holy and most merciful Saviour,
Deliver us not into the bitter pains of
eternal death.

VI. Thou Knowest Lord

Thou knowest, Lord, the secrets of our
hearts
Shut not thy merciful ears unto our
prayer
But spare us, Lord most holy.
O God, most mighty
O holy and most merciful Saviour, Thou
most worthy judge eternal
Suffer us not, at our last hour
For any pains of death to fall away from
Thee. Amen.

II. Mens, geboren uit een vrouw

Een mens, geboren uit een vrouw –
Kort zijn zijn dagen, doordrenkt van
onrust.

Als een bloem ontluikt en verwelkt hij,
Hij vlucht als een schaduw en houdt
geen stand.

IV. Midden in het leven

Midden in het leven zijn wij in de dood:
Wie zoeken wij als helper dan U, o Heer,
Die door onze zonden met recht
vertoord is?

Toch, o Heer, o almachtige Heer,
O heilige en meest barmhartige
Verlosser,
Verlos ons van de bittere pijnen van de
eeuwige dood!

VI. Gij kent, o Heer

Gij kent, o Heer, de geheimen van onze
harten;
Sluit uw genadige oren niet voor ons
gebed;
Maar spaar ons, Heer, spaar ons,
heiligste Heer.
O God, o almachtige God,
O Heilige en genadige Redder,
Gij achtenswaardige eeuwige Rechter:
Duld niet dat in ons laatste uur,
Gij ons ontvalt, in onze doodstrijd.
Amen.

Anthem for the Funeral of Queen Caroline

Georg Friedrich Händel (1685-1759)

Naar aanleiding van het plotse overlijden van de Britse koningin Caroline op 20 november 1737, componeerde Georg Friedrich Händel de hommage The ways of Zion do mourn. Funeral Anthem for Queen Caroline HWV 264, een majestueuze hymne die door koor en orkest groots werd opgevoerd tijdens haar begrafenis in Westminster Abbey. Voor Händel was dit echter meer dan simpelweg een in opdracht gegeven werk, het vormde tevens een getuigenis van zijn dankbaarheid en sympathie voor de vorstin en hun lange en trouwe bondgenootschap. Sforzato zingt uit dit lied de delen 2, 3, 4, 5, 6 en 10, begeleid door het orgel.

2. The ways of zion do mourn

The ways of Zion do mourn and she is
in bitterness;
All her people sigh and hang down
their heads to the ground.

3. How are the mighty fall'n

How are the mighty fall'n
She that was great, great among the
nations,
And princess of the provinces!

4. She put on righteousness

She put on righteousness
And it clothed her;
Her judgment was a robe and a diadem.

5. When the ear heard her

When the ear heard her, then it blessed
her,
and when the eye saw her, it gave
witness of her.

6. How are the mighty fall'n

How are the mighty fall'n
She that was great, great among the
nations,
And princess of the provinces!

10. Their bodies are buried in peace

Their bodies are buried in peace
But their name liveth evermore.

2. De wegen van Sion treuren

De wegen van Sion treuren
Heel haar volk zucht en buigt het
hoofd ter aarde.

3. Hoe zijn de helden gevallen

Hoe zijn de helden gevallen
Zij, die groot was onder de volken,
Een vorstin van de gewesten!

4. Zij kleepte zich in gerechtigheid

Zij kleepte zich in gerechtigheid,
En deze kleepte haar;
Het recht was haar een mantel en een
kroon.

5. Ieder die haar hoorde

Ieder die haar hoorde prees haar
woorden;
Ieder die haar zag had niets dan lof.

6. Hoe zijn de helden gevallen

Hoe zijn de helden gevallen.
Zij, die groot was onder de volken,
Een vorstin van gewesten!

10. Ze worden in vrede begraven

Ze worden in vrede begraven
Hun naam leeft voort van generatie op
generatie.

Burial Service

William Croft (1678-1727)

Sentence I

I am the resurrection and the life, saith the Lord:

He that believeth in me,

Though he were dead, yet shall he live:

And whosoever liveth and believeth in me,

Shall never die. *[Johannes, 11: 25-26]*

I know that my Redeemer liveth

And that he shall stand at the latter day upon the earth.

And though after my skin worms destroy my body

Yet in my flesh I see God:

Whom I shall see for myself and mine eyes shall behold

And not another. *[Job, 19:25-27]*

We brought nothing into this world

And it is certain we can carry nothing out. *[1 Timotheüs, 6:7/ brief Paulus]*

The Lord gave and the Lord hath taken away:

Blessed be the name of the Lord.

[Job, 1:1]

Sentence III

I heard a voice from heaven saying unto me,

Write, from henceforth, blessed are the dead

Which die in the Lord:

Even so saith the Spirit;

For they rest from their labours

[Johannes, Openbaring 14,13]

Deel I

Ik ben de opstanding en het leven, zei de Heer;

Wie in mij gelooft,

Zal leven, ook al is hij gestorven,

En eenieder die leeft en in mij gelooft, Zal in eeuwigheid niet sterven.

Ik weet dat mijn Verlosser leeft

En dat hij tot op de laatste dag op aarde is.

En al vreten de wormen eerst aan mijn huid,

Daarna aan mijn lijf

Toch zal ik God aanschouwen in mijn eigen vlees:

Hem zal ik zelf zien, met eigen ogen

En niet met die van een ander.

Wij hebben niets in de wereld gebracht

En kunnen daar ook niets uit meenemen.

De Heer heeft gegeven en de Heer heeft genomen:

Gezegend zij de naam van de Heer.

Deel III

Ik hoorde een stem uit de hemel die tot mij sprak:

Schrijf op: zalig zijn de doden

Die in de Heer sterven van nu af aan,

En de Geest beaamt:

Want zij mogen uitrusten van hun arbeid.

Verantwoording

De vertalingen zijn bijbelvertalingen. Met dank aan Bavo Hopman voor zijn vertaling van het lied van Greene, aan kamerkoor Vocoza (voor de vertaling van Purcell) en het Vlaams radiokoor (voor de vertaling van Händel).

Meezingen?

Alten, tenoren en bassen zijn welkom! Kom twee keer meezingen om kennis te maken met Sforzato. Het is ook mogelijk je aan te melden als projectzanger voor ons volgende (jubileum)concert in het najaar van 2025. Dan staat onder andere het Magnificat van Vivaldi op het programma.

Onder leiding van onze inspirerende dirigent Hester Steensma-Westra repeteren we elke week de liederen. We oefenen ook thuis. Tijdens de repetities doen we ook oefeningen in stemvorming, samenklank, of strak in het ritme zingen, die helpen de muziek beter uit te voeren. Ook verdiepen we ons in het karakter van en de zeggingskracht van de muziek.

Grijp je kans en kom meezingen bij ons koor!

Meer informatie op:

www.kamerkoor-sforzato.nl

of mail ons op:

info@kamerkoor-sforzato.nl

Repetities op maandagavond,

19.30 - 21.45 uur, in de Kathedrale Koor-school aan de Plomporetorengracht 5 in Utrecht.

